

A.M.G. Schmidt

Allemaal sprookjes

Met tekeningen van Carll Cneut, Gerda Dendooven, Harrie Geelen, Annemarie van Haeringen, Philip Hopman, Jan Jutte, Martijn van der Linden, Mance Post, Sieb Posthuma, Wouter Tulp, Jaap de Vries, Marenne Welten en Fiep Westendorp

Amsterdam·Antwerpen Em. Querido's Uitgeverij bv 2009

De sprookjes in deze bundel zijn eerder gepubliceerd, onder andere in *Misschien wel echt gebeurd*.

www.annie-mg.com

www.queridokind.nl

Eerste en tweede druk, 2008; derde druk, 2009

Copyright text © 2008 by the Estate of Annie M.G. Schmidt. Copyright illustrations © 2008 by the illustrators. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Em. Querido's Uitgeverij BV, Singel 262, 1016 AC Amsterdam.

Omslagillustratie Fiep Westendorp
Omslagontwerp Pauline Hoogweg
Vormgeving binnenwerk Monique Gelissen

ISBN 978 90 451 0611 3 / NUR 277

Inhoud

De koning op de kermis 7
Waarom de honden zo schrokken 11
Reus Borremans 14
Dries en de Weerwolf 18
Het deegmannetje 21
Spikkeltje 24
De maarschalk die zijn oor te luisteren legde 32
De familie Babbertje 37
Joris en de vreemde laarzen 40
Roel-met-gevoel 44
Het neurievolkje 51
Moeder Watja, dochter Datja en de Boswezens 55
De Kikvorst 58
De tweestaartige marmadot 65
Het meisje dat haar naam kwijt was 68
De prins wilde niet leren 72
Waarom koekoek een indringer is 75
De beeldschone Marlita 77
De miesmuizers 80
Wie maakt Lindeloesje beter? 91
De haan wou hogerop 94
Het lucifersdoosje 96
De prinses met de gouden haren 105
De rechter en zijn toverhoed 108
Het kleermakertje en de dertig zeerovers 111
De diepvriesdames 115
Kwade gedachten 124
De reus en de draak 129
Lakentje met een kroontje 135
En toen... werden ze kikvorsen 142
Het beest met de achternaam 146
Snort Piepenga redt vader muis 151
Vreemde juffrouw Bok 154
Het hemelse trompetje 167

De koning op de kermis

MET TEKENINGEN VAN JAAP DE VRIES

Er was eens een koning die het thuis erg saai had. Dat gebeurt wel eens meer met koningen. Van een eindje lijkt alles erg mooi: een groot paleis en veel lakeien en lekker eten en drinken, maar als je dan aan zo'n koning vraagt: 'Is het nou allemaal echt wel zo leuk, sire,' dan zegt hij vaak in vertrouwen: 'Nee!'

Nu, deze koning dan stond op een keer voor het raam van zijn regeerzaal, knauwde nadenkend op zijn scepter en zei: 'Bah, regeren!' Gelukkig dat niemand het hoorde, want dat is wel een heel erg woord voor een koning.

Buiten voor het raam was het kermis. Er was een zweefmolen, die vrolijk draaide, er waren honderden kraampjes, schiettentjes, stalletjes met zuurstokken, tentjes met dikke dames en krokodillen erin en het dreunde en denderde daar van een hoemtata en van een tiereliere, waar iedereen door werd aangestoken.

Hè, dacht de koning, wat zou ik graag eens poffertjes eten, wat zou ik graag eens een keertje in de draaimolen zitten, jammer dat het niet mag. En het mocht ook heus niet, want ten eerste past het niet voor een koning om zomaar ordinair op een kermis rond te tollen en de mensen zouden misschien hun achting voor hem verliezen en bovendien vond de koningin alles wat kermis was uit den boze. Zij hield alleen van statig boven aan een trap staan enzo, en vrolijkheid vond zij niet netjes.

Als ik het nu eens stiekem deed, dacht de koning en juist zag hij een schoorsteenveger voorbijkomen in zijn zwarte pakje met een bezem in de hand. De koning riep: 'Schoorsteenveger!'

'Jawel, majesteit,' zei de schoorsteenveger.

'Och, zou je me niet eens voor een dag je pakje willen lenen! Vanavond krijg je het weer terug.'

'Wat moet ik dan aan hebben,' vroeg de schoorsteenveger. 'Jij mag zolang in deze zaal zitten met mijn koningsmantel en met mijn kroon,' zei de koning. 'Je doet de deur maar op slot en

als er een minister komt rammelen roep je maar: “Bezig!” Je krijgt tien gouden dukaten, als je het doen wilt.’

‘Best,’ zei de schoorsteenveger, en zo kwam het dat de koning zijn raam uit stapte in een zwart vies pakje met een pet op en een bezem in zijn hand.

De schoorsteenveger bleef alleen achter. Hij trok direct de prachtige rood fluwelen mantel van de koning aan en zette de gouden kroon op. Toen keek hij in de spiegel. ‘Tjonge, wat mooi,’ zei hij bij zichzelf, ‘wat mooi, och, och, jammer dat ik het niet even aan mijn vrouw en kinderen kan laten zien. Weet je wat, ik ga heel even tjes naar huis, heel even maar en dan gauw weer terug.’ Hij glipte het raam uit, deed het bij vergissing dicht en ging naar zijn huis in de Boendersteeg. Onderweg kwam er een hele oploop van mensen achter hem aan, die allemaal eerbiedig fluisterden. ‘Kijk, de koning, hij gaat zeker een arm gezin bezoeken, kijk daar gaat hij het huis in van een schoorsteenveger, die brave koning.’ Je begrijpt hoe de vrouw en de kinderen van de schoorsteenveger opkeken, toen hij daar zo geweldig prachtig kwam aanwandelen. Zij konden niet genoeg naar hem kijken en hij ging voor zijn raam staan en wuifde de menigte toe. Ondertussen was de koning heerlijk de kermis op gegaan. Hij klom meteen in de draaimolen en in de zweefmolen, hij kocht een pepermuntstok en klapkauwgom. Hij gleed van de roetsjbaan en werd zo vrolijk, dat hij met een hele troep kermisgasten meehoste en het liedje zong van Hop maar Janneke.

Maar juist toen hij arm in arm met twee vrolijke meisjes door een steeg danste, kwam daar gravin van Stekelenbaarzenburg voorbij, een verschrikkelijk deftige dame, die vaak aan het hof kwam en altijd met de koningin samen sjoelbak speelde. Zij herkende de koning direct, keek hem in het gezicht en zei: ‘Maar Hilarius, hoe heb ik het nu?’

De koning schrok hevig, werd doodsbleek, liet de meisjes los en verdween in de menigte. Hij ging op een drafje naar het paleis om door het raam weer stiekem naar binnen te klimmen, maar o, o, wat verschrikkelijk, het raam was gesloten. Die arme koning wist niet wat hij doen moest. Ten einde raad ging hij maar naar de voordeur van het paleis waar hellebaardiers stonden met heel strenge gezichten.

‘Ik wil naar binnen,’ zei de koning en begon te huilen. ‘Ik ben de

koning.’ De hellebaardiers begonnen vreselijk te lachen en zeiden: ‘Jij vuile schoorsteenveger, scheer je weg.’ En die arme koning droop af en liep treurig tussen alle vrolijke kermisklanten. Hij wist niet waar hij heen zou gaan en liep maar doelloos door de stad en uiteindelijk kwam hij in een straatje dat opgepakt stond van de mensen. ‘De koning is daar binnen,’ zei iedereen. ‘Daar staat hij voor het raam van een arme schoorsteenveger, die brave, goeie, lieve koning.’

De koning keek naar boven en daar stond me die schoorsteenveger voor het raam te wuiven met koningsmantel en kroon.

De echte koning wachtte geen ogenblik. Hij ging kordaat naar binnen, kwam boven en zei: ‘Geef op mijn mantel, jij nietswaardige schoorsteenpeuteraar!’

Jemig, wat schrok die man. ‘O, sire,’ zei hij nederig, ‘neem me niet kwalijk, de verleiding was te groot.’ Met ogen als schoteltjes stonden de kinderen te kijken hoe hun vader en de koning van kleren wisselden en de vrouw van de schoorsteenveger schonk gauw een kopje koffie om het weer goed te maken.

En toen was het ook goed. De koning bleef nog een poosje keuvelen en ging toen gauw naar huis, zijn koningsmantel fier om zich heen. De hellebaardiers gaf hij ieder een klap op hun helm, dat hadden ze ook verdiend, en hij ging de trappen van het paleis op en was zo blij dat hij zich niets aantrok van de boze koningin, die juist met de gravin van Stekelenbaarzenburg over hem zat te praten.

‘Ik moest eens een uitje hebben,’ zei de koning, ‘en nu praten we er niet meer over.’ Dat was ferm gesproken, en wat kun je daar op zeggen?

Met een zucht van verlichting kwam de koning in zijn regeerzaal, nam zijn scepter en begon met nieuwe moed te regeren.

‘t Was een leuk dagje,’ zei hij bij zichzelf, ‘maar ik doe het toch nooit weer.’

En dat was het verhaal van de koning, die de kermis op ging.

Waarom de honden zo schrokken

MET TEKENINGEN VAN ANNEMARIE VAN HAERINGEN

Omdat ze al heel klein bij elkaar waren gekomen, konden ze eigenlijk best opschieten: Jeroen en Pratertje.

Jeroen was de hond, met zijn lange zijden oren en zijn ruige poten, Pratertje was de cyprese poes, die altijd kleine mauwtjes gaf en daarom Pratertje genoemd werd. Ja, ze konden elkaar eigenlijk best verdragen, ze hadden ieder een eigen etensbak en ieder een eigen mandje om in te slapen en soms sliepen ze zelfs wel eens tegen elkaar aan, voor de kachel. Alleen een heel enkele keer hadden ze ruzie en dan ging het ook echt van grauw en snauw hoor! Pratertje blies en krabde en Jeroen bromde en beet en wie weet wat er niet allemaal gebeuren zou, als niet de oude papegaai Lorresnor ze allebei tot de orde had geroepen: ‘Wees jullie toch kalm,’ krijste Lorresnor dan, ‘wees toch verstandig, die ruzie is nergens voor nodig!’

En dan schaamden Jeroen en Pratertje zich erg en lieten elkaar gauw los.

En nu was er weer ruzie, terwijl Jeroen aan het eten was in de keuken. Pratertje zat in de vensterbank en keek toe.

‘Bah,’ zei ze, ‘wat schrok jij, wat ben jij een slokop. Je kauwt niet eens behoorlijk, grote stukken hondenbrood slik je zomaar door. Moet je zien, als ik eet, hoe keurig netjes ik dat doe. Melk lebber ik voorzichtig op mijn tongetje en kattenbrood en vis eet ik heel geruisloos en niet zo slokslok, snaksnak als jij, gulzigaard, lawaaimaker, smakker!’

Nu, dat liet Jeroen de hond niet op zich zitten. Eerst at hij nog haastig de laatste restjes uit zijn etensbak en stoof toen op: ‘Hau, hau, hau,’ baste hij en vloog met zijn lompe poten op de poes Pratertje af, die bliksemsnel boven op de keukenkast sprong en siste.

‘Alweer ruzie?’ riep Lorresnor de papegaai, die op zijn houten schommeltje heen en weer wiegde. ‘Luister nu toch eens naar mij, dan zal ik je vertellen hoe het komt dat Jeroen zo schrokt en dat Pratertje zo voorzichtig met kleine hapjes eet!’

Direct waren de poes en de hond stil en luisterden, want ze waren dol op verhalen.

‘Heel, heel, heel lang geleden,’ zei Lorresnor, ‘waren alle honden nog wild. Er was geen baas die hun eten gaf, dus moesten ze het zelf zoeken in de wijde velden. En hoe deden ze dat? Gingen ze er ’s nachts stiekem alleen op uit? Nee hoor, ze gingen overdag in grote troepen. Als ze wild roken, gingen ze er allemaal tegelijk achteraan, blaffend en gillend, en als ze het wild te pakken hadden, nu dan was dat hun maaltijd. Maar ze waren met zoveel, ze moesten delen en dat ging niet altijd zo eerlijk en vriendschappelijk, dat begrijp je. ’t Waren ook maar WILDE honden hoor,’ voegde Lorresnor er vergoelijkend aan toe, ‘een beschaafde hond, zoals jij Jeroen, zou niet zo tekeergegaan zijn. Maar in elk geval, die wilde honden rukten ieder een zo groot mogelijk stuk van het wild af en moesten dat zo snel mogelijk opeten, anders kwam er een ander, die het van hen afnam. Nou en die gewoonte van gauw-gauw schrok-schrok, die hebben jullie honden altijd gehouden.

En wat jou betreft, Pratertje, jouw voorouders waren allemaal wilde katten. Ze hadden ook geen baas die hun schoteltjes melk gaf en kattenbrood, ze moesten het ook zelf zoeken. Maar zij deden het anders. Zo’n wilde poes ging ’s nachts in het donker en helemaal alleen op jacht. Als zij een prooi ving, sleepte ze die prooi mee naar een nog donkerder hoekje, daar waren geen andere katten die het afnamen, zij had dus de tijd en kon op haar gemak eten. Ze deed het dan ook heel netjes en geruisloos en zonder haast. Zo komt het, Pratertje, dat jij nog altijd je vis en je kattenbrood zo keurig opeet. Maar je mag Jeroen niet kwalijk nemen dat hij het anders doet. Dat is zijn aard.’

‘Dat was een mooi verhaal,’ zei Pratertje, ‘dank je wel, Lorresnor!’ ‘Dank je wel, Lorresnor,’ zei ook Jeroen. En toen gingen poes en hond gezellig op de grond liggen en speelden met elkaars staart. En ik geloof dat ze tot nu toe helemaal geen ruzie meer gehad hebben, maar ik kan me natuurlijk vergissen.

Reus Borremans

MET TEKENINGEN VAN HARRIE GEELEN

14

Vlak bij het stadje Tidderadeel, aan de voet van een berg, woonde een reus. Hij was dertig meter lang, dat is groot, zelfs voor een reus en hij zag er angstaanjagend uit. Maar dat leek erger dan het was, want deze reus, Borremans heette hij, was braaf en vriendelijk en deed nooit iemand kwaad.

Eenmaal per week bracht hij een bezoek aan het stadje Tidderadeel. Van tevoren blies hij dan op een fluitje, dat wil zeggen, voor hem was het een fluitje maar voor alle mensen klonk het als het geluid van duizend stoomketels. Al het verkeer stond dan stil op straat, iedereen riep: 'O, grutjes, daar komt Borremans, laten we gauw wegwezen,' alle auto's schoten zijstraatjes in en alle melkkarretjes werden aan de kant van de weg gezet, want Borremans had zulke grote voeten dat je vreeslijk moest oppassen er niet onder te komen.

Op zekere dag trouwde de zoon van de burgemeester met de dochter van de notaris. Er was groot feest in Tidderadeel en wekenlang hadden de mensen erover gepraat of het ook nodig was om Borremans bij het feest uit te nodigen. 'Zouden we dat wel doen,' zei de burgemeester, 'we kunnen hem niet een glaasje wijn aanbieden, het zou wel meer dan een heel vat moeten zijn en met één hap eet hij een hele koe op. Zo'n gast bij ons feest kost schatten!'

'Kom nou, burgemeester,' zeiden de wethouders, 'laten we nou die Borremans een stuk of wat gebraden koeien voorzetten en een paar vaten wijn, dan kan hij op het platte dak van het stadhuis gaan zitten met zijn voeten op de markt.'

En zo gebeurde het ook. Borremans zat daar op het stadhuis; op de markt stonden tien gebraden koeien voor hem klaar en tien vaten wijn en tussen zijn voeten schreed het bruidspaar het stadhuis binnen. Daar werden ze getrouwd en onder gejuich van de menigte kwamen ze de stadhuisdeuren weer uit.

'Tjonges, wat regent het hard,' zei de bruidegom.

'Welnee,' zei de bruid, 'kijk eens, de zon schijnt.'

Maar inderdaad, de hoge hoed van de bruidegom was kletsnat en het water stroomde over zijn jas. Maar een paar bruidsmisjes, die ook doornat werden, keken naar boven en zeiden: 'Borremans huilt!'

En warempel, die grote zware reus Borremans zat daar boven op het stadhuis te huilen, te huilen, het water stroomde met regenbakken tegelijk naar beneden. De burgemeester schreeuwde door een luidspreker naar boven: 'Wat scheelt eraan, meneer Borremans?'

'Ik wil ook trouwen,' schreeuwde Borremans naar beneden en zijn stem klonk als het gedonder van het onweer, alleen veel verdrietiger, ja bijna zielig.

Dat was me wat! De reus Borremans wilde ook trouwen, nu hij gezien had hoe leuk zo'n bruiloft was. Maar waar zou er een vrouw voor hem te vinden zijn? Borremans riep nu weer naar beneden: 'Weten jullie niet een aardig vrouwtje voor mij?' Heel Tidderadeel stond verschrikt stil en keek naar boven. Natuurlijk, ze be-

grepen het best dat Borremans ook wel eens bruiloft wilde vieren maar nee, in heel de stad was er geen reuzin. 't Waren daar allemaal gewone meisjes en de allerlangste was een meter tachtig, en dat was nog veel te klein voor zo'n enorme reus. Gelukkig kreeg er iemand een idee en schreeuwde naar boven: 'Meneer Borremans, zet u eens een advertentie in de Tidderadeelse Courant!' Dat was een goede inval. Het grote gezicht van de grote Borremans klaarde helemaal op. Dat zou hij doen! De tranenvloed hield op, hij vierde vrolijk feest tussen de Tidderadelenaren en at in een paar

15

happen zijn tien koeien op en dronk zo eventjes van slok slok zijn wijn. En de volgende avond verscheen in de Tidderadeelse Courant de volgende advertentie:

Beschaafde reus, 30 meter, zoekt kennismaking met dito reuzin, flink postuur. Brieven met foto's enz.

Een paar dagen later werden er aan het bureau van de Tidderadeelse Courant een paar enorme brieven afgeleverd, zo groot, dat de postbode er geen raad mee wist en elke brief op een aparte

vrachtauto werd afgeleverd. Alles bij elkaar kwamen er vier van die reuzenbrieven en in een paar auto's werd deze correspondentie aan het huis van de reus afgeleverd.

De reus Borremans maakte direct de brieven open en bekeek eerst de portretjes van de reuzinnen.

Er was er eentje uit China. Borremans legde de brief opzij, want dat was zelfs hem te ver. De volgende brief kwam uit Lapland, van een Lapse reuzin, die een berenmuts ophad, waar zeker wel vijftig beren voor waren gevild. Ook deze brief werd terzijde gelegd. Dan was er nog een uit Afrika, ook al zo'n eind weg; teleurgesteld legde Borremans ook die weg.

Maar de laatste, och, wat was dat een lief reuzinnetje! Ze was zevenentwintig meter lang, schreef ze en ze woonde in Binkeradeel, dat was maar vijfhonderd kilometer van Tidderadeel af.

Borremans werd direct verliefd op de aardige krulletjes van dit reuzenmeisje. Hij ging meteen op weg naar Binkeradeel met stappen van honderd meter en dezelfde avond nog kwam hij verloofd terug met de reuzin Klarina aan zijn arm.

Heel Tidderadeel had de vlaggen uitgestoken en juichte het jonge paar toe. En de volgende dag werd een grote bruiloft gevierd aan de voet van de berg. De bruid zorgde voor een feestmaaltijd. Zij had een taart gebakken, een ronde taart, waar wel vijftig mensen omheen konden zitten en waar zij zomaar stukjes van mochten afhappen. Er stond een glas uit de kast van Borremans, vol met wijn, maar het glas was zo groot, dat alle Tidderadelenaren er bekers mee konden vullen. Dan waren er stukken gebraden vlees, zo groot als kippenhokken en een stuk noga, zo groot als een auto, iedereen probeerde ervan te bijten, maar er bleven zoveel gebitten in vastzitten dat dit stuk noga verder verboden werd.

Het werd een groot feest. De bruid zag er snoezig uit met een witte sluier en witte schoenen zo groot als zeilschepen. En de bruidegom had een hoed op zo groot als een fabrieksschoorsteen.

Er werd tot laat in de nacht gedanst en gezongen en gedronken en het bruidspaar was erg, erg gelukkig.

En dat bleven ze ook vele jaren lang. Toen er kinderen kwamen, waren dat reuzenkinderen, die veel kattenkwaad uithaalden. En misschien komt er nog wel eens een verhaaltje over die reuzenkinderen, want dat was me een stel!